Programok

Leginkább kék. *Sápi Marcell* epoxigyantával készített modern, absztrakt képeiből nyílik kiállítás Leginkább kék címmel. A Marczibányi Téri Művelődési Központ színházi előterében január 30-ig látható a tárlat. Helyszín: M Galéria (Budapest II., Marczibányi tér 5/A).

Időpont: január 9., csütörtök 10 óra.

Jégbe zárt pokol. Az urivi áttörés 77. évfordulóján két kiállítás is nyílik egymást követően, a Katonai Emlékpark Pákozd Nemzeti Emlékhely rendezésében: *Berdó Gábor Károly,* a Doni Bajtársi és Kegyeleti Szövetség elnöke megnyitja a Doni emlékkiállítást, majd *Farkas Lajos,* a dunaújvárosi Intercisa Múzeum igazgatója ismerteti a Jégbe zárt pokol – Katonai emléktárgyak a doni áttörés időszakából című tárlatot. Helyszín: Katonai Emlékpark (Pákozd, hrsz. 087) és Don-kanyar Emlékkápolna (Pákozd, Mészeg-hegy).

Időpont: január 12., vasárnap 16 és 18 óra.

Integritás, autonómia, elszakadás? A Visegrádi Négyek Építészeti Alapítvány és a Veritas Intézet rendezésében *Orosz László* történész előadást tart Integritás, autonómia, elszakadás? A magyarországi németek viszonya a történeti Magyarország felbomlásához címmel. Helyszín: Klebelsberg-kastély (Budapest II., Templom utca 12–14.).

Időpont: január 15., szerda 17.30.

Fogságom története. Az 1956-os Forradalom és Szabadságharc Emlékéért Alapítvány, a Magyar Vidék Országos 56-os Szervezet és a Történelmi Vitézi Rend várja az érdeklődőket *Nesztményiné Gubacsi Erzsébet* helytörténész Fogságom története című kötetének vetítéssel egybekötött veszprémi bemutatójára. Helyszín: volt MHSZ-székház, 56-os emlékszoba (Veszprém, Mártírok útja 11.).

Időpont: január 17., péntek 15 óra.

Száz év szétszakíttatásban. A Tokaji Országzászlóért Egyesület, a Pap Miklós Népfőiskola és a Tokaji Múzeum konferenciát rendez 100 év szétszakíttatásban – A trianoni békediktátum máig tartó hatásai címmel. A tanácskozáson előadást tart többek közt *Majoros Judit* az országzászló-mozgalomról és *Ujváry Gábor* A történeti Magyarország felbomlásának kulturális következményei címmel. Helyszín: Tokaji Világörökségi Bormúzeum (Tokaj, Serház út 55.).

Időpont: január 18., szombat 9 óra.

(A programok@magyarnemzet.hu e-mail címre várjuk a programajánlatokat.)

KIÁLLÍTÁS – Kis magyar történelem a Gül Baba Kulturális Központban

Nagypecsét, Orion rádió, kályhacsempe

O. E.

A fővárosi Rózsadomb, mely a luxuslakóövezet szinonimájává vált, egy bektási dervisnek köszönheti a nevét. A Margit híd budai hídfője közelében, a Mecset utca 14. szám alatt található *Gül Baba* – a „Rózsák Atyja" – türbéje, a XVI. században épült török sírkápolna. A környéket a XIX. század végétől nevezik Rózsadombnak. Gül Baba Nagy *Szulejmán* uralkodásakor az oszmán hadsereget kísérte az európai hadjáratok során. Buda 1541. augusztus 29-én került török kézre. Néhány évtized alatt keleties külsőt öltött, s betagolódott az Oszmán Birodalom városhálózatába. Akkoriban Budán a müezzinek számos minaretből hívták imára a híveket. A „Rózsák Atyja" a város elfoglalását követően halt meg, sírhelye fölé *Jahjapasazádé Mehmed* budai pasa emelt sírboltot. Gül Baba személye 1686 után feledésbe merült, majd a XIX. században a törökök iránti szimpátia egyik szimbólumává vált. Az oszmán uralom után a türbét a jezsuita rend kapta meg, és alakította át kápolnává. Később az épület magántulajdonba került. *Abdüllatif* efendit 1909-ben nevezték ki a budapesti muszlim közösség imámjának, aki azonkívül, hogy megtanult magyarul, és kapcsolatot alakított ki a magyar értelmiségiekkel, önkéntesen a türbeőri feladatokat is ellátta.

Az épületet 1914-ben műemlékké nyilvánították, 1962-től múzeumként látogatható. A „Rózsák Atyja" személye körül kialakult magyar legendárium elsősorban *Tóth Béla* írásainak – melyeknek semmilyen történelmi alapjuk nincsen – köszönhető. *Huszka Jenő* 1905-ben írt Gül Baba című operettje, valamint a Gül Baba (1940) és a Gábor diák (1956) című filmek formálták a dervis képét jóindulatú, segítőkész, öreg rózsakertésszé, kinek halálát *Eisenhut Ferenc* nagy méretű festményen örökítette meg. A Mecset utcában a sírkápolna és a kert felújítása magyar–török összefogással valósult meg 2017-ben. A rá következő évben nyitotta meg kapuit a Gül Baba Kulturális Központ és Kiállítóhely, melyet azóta több mint negyvenezren látogattak meg. Az állandó kiállítás középpontjában Gül Baba történelmi személyisége, a bektási dervis és a türbe története, illetve a XVI. századi, oszmán kori Magyarország bemutatása áll. Március végéig tekinthetik meg az érdeklődők a Kultúrák és korok Budán című időszaki kiállítást, mely az ezeréves történelemnek kíván emléket állítani. Budapest történetének hét kiemelkedően fontos korszakát elevenítik fel hanghatásokkal, animációs filmekkel és az adott korra jellemző egy-egy tárggyal. Az interaktív tárlat dióhéjban mutatja meg, hogy mi történt a főváros területén, miután a rómaiak elhagyták Aquincumot, majd a IX. század végén megérkeztek a honfoglaló magyarok a Kárpát-medencébe. Láthatjuk, hogyan fejlődött Buda uralkodói központtá, miután véget ért az 1241–42. évi mongol invázió, és *IV. Béla* király a Vár-hegyen megalapította a várost. A kiállítás bemutatja a török uralmat (1541–1686), mely során a keresztények számára addig ismeretlen tárgyak és *készítőik* jelentek meg az országban. Majd Buda visszafoglalását, az azt követő újjáépítést, valamint Buda és Pest egyesítését. Megismerhetjük Budapest modern, nagyvárosi életét és az *országot ért* sorozatos csapásokat – Trianont és a világháborúkat.

Az interaktív tárlat bemutatja, mi történt a főváros területén, miután a rómaiak elhagyták Aquincumot. Láthatjuk, hogyan fejlődött Buda uralkodói központtá Fotó: Mirkó István

Érdemes ellátogatni a türbéhez, és megtudni, hogyan kapcsolódik Buda város 1292-es nagypecsétje, a honfoglalás kori nyakperec, a lovagalakos kályhacsempe, a gazdagon díszített ibrik, az Orion rádió, illetve a Gazdálkodj okosan! társasjáték – a tárlathoz.

(A Kultúrák és korok Budán – Hangulatok a régi Pestről és Budáról című kiállítás ingyenesen látogatható 2020. március 29-ig. Gül Baba Kulturális Központ és Kiállítóhely – Budapest, Mecset utca 14.)

ZENE – A P. Mobil visszatérő koncertje DVD-n

Ellenfél nélkül

HEGEDŰS ISTVÁN

Kilencvenháromban már sejthető volt, hogy a P. Mobil háza táján készülődik valami. A frissen privatizált Hungaroton egymás után dobta piacra archívumának legfontosabb, immár digitalizált darabjait, köztük sokak meglepetésére egy dupla P. Mobil-válogatás CD-t is.

Az egykori egyeduralkodó nagyvállalat illetékeseit ugyanis még a várható profit sem érdekelte anno, ha egy általuk mélyen utált előadóról volt szó… Jó oka volt tehát *Schuster Lórántnak* arra, hogy a kilátástalan szélmalomharcot megelégelve 1985 decemberében – még ha csak időszakosan is – lezárja a zenekar történetét. Aztán nyolc és fél év hallgatás után egy véletlen találkozásnak köszönhetően ismét beindult az Örökmozgó motorja. A visszatérő koncert helyszíne a ferencvárosi stadion, talán nem véletlenül: a legendás futballcsapat legalább annyira nem számított a szocialista rendszer kegyeltjének, mint a P. Mobil. De stílszerűen felfogható akár focimeccsnek is, ahol a tizenkéttizenháromezer főt számláló közönség lelkesen buzdítja ellenfél nélküli kedvenc csapatát; azt is tudjuk ugyanakkor, hogy ellendrukkerek mindig és mindenhol akadnak…

A koncertfilm tanúsága szerint azonban mégiscsak ünnepről, az újraegyesülés, a rock and roll ünnepéről beszélhetünk. Ami nem nélkülözi a morbidságot sem: a zenekar tagjai – az idő múlását illusztrálandó – koporsóból kiszállva, tolószékben, infúziós palackkal, illetve hordágyon érkeznek a színpadra, hogy aztán a kezdő jelenetet meghazudtolva, igazi örökmozgóként örömzenéljék végig a csaknem két és fél órás szeánszot. Poénos, néhol meghökkentő megoldásokból ezek után sincs hiány: a Tűzimádót égő színpadszél foglalja lángoló keretbe, a Varjúdalt Schuster Lóránt ötletmester és *Tunyogi Péter* énekes párosának tizennyolcas karikáért kiáltó erotikus táncával élvezheti végig a vegyes korosztályú és nemű publikum. És ha már erotika, interaktív módon, plasztikusan robban be az Aszszonyt akarok tétele: két óriási, felfújt műanyag mell jár ujjhegyről ujjhegyre a közönség soraiban, miközben a zenekarvezető tűsarkú cipőben, nejlonharisnyában, miniszoknyában kelleti magát a színpadon. Mindezt szerencsére a helyén értelmezték még akkor…

Hiba lenne ugyanakkor a zenekart a vaskos poénkodás skatulyájába gyömöszölni, hiszen a monstre előadásnak felemelő, szívszorító pillanatai is akadtak. A méltatlanul háttérbe szorított, történelmi tematikájú Honfoglalás szvitet ezúttal is kellő érzékenységgel veszik a tisztelt zsűri antennái (boldogult ifjúkorukban még térdepelve meredtek a színpadra), de igazán méltó módon emlékeznek meg tragikus sorsú gitárosukról is. A *Bencsik Sándorról* készült emlékdal közben fehéren világító kereszt ereszkedik az imát mondó Schuster Lóránt háta mögé.

A pontosan harminc régi és új dalból vegyesen összeállított repertoárban mindenki szerephez jut: *Sárvári Vilmos* a kisegítő *Gál Gáborral* testvériesen osztozik a gitárszólókon, illetve akkordokon, *Zeffer András* ügyesen használja ki a Hammond orgona, illetve a billentyűk adta lehetőségeket, mindehhez pedig kiváló ritmusszekció (*Kékesi László* – basszus, *Mareczky István* – dob) párosul. *Tunyogi Péter* – két tinédzser lánya vokáljával megtámogatott – hangja szárnyal, de a másik két vendégmuzsikusra (*Gyenes Béla* fúvós, *Szendrei István* ütős) sem lehet panasz. Amire viszont van: a színpadot fedő traverzeken elhelyezett reflektorerdő (amely a hangtechnika energiafelhasználásával együtt – a menedzser elmondása szerint – egy kisebb város kétórás energiaszükségletével azonos) valamilyen kifürkészhetetlen okból mindössze alapjáraton üzemelt. Kár érte.

Ám kárpótlásként, s egyben bónuszként (másik menüpontban) szinte azonos időtartamú werkfilm enged betekintést a kulisszák mögé. Az átlag nézőnek, de még a koncertlátogatónak is igazi csemege a zenekari főpróba, a hangtechnika titkaiba való betekintés, amelyeket a közönség soraiból találomra kiválasztott interjúalanyokkal való rövid beszélgetés fűszerez.

Huszonöt esztendő. Pontosan ennyi telt el a P. Mobil Fradi-pálya-koncertjének megrendezése óta. A zenekar, ha nem is a mozgóképeken látható összetételben, de ma is él, működik. Tunyogi Péter azóta az égieknek énekel, volt, aki felhagyott az aktív muzsikálással, amíg mások más formációban zenélnek. Mindezek, valamint a koncert-DVD igazolhatja, hogy a P. Mobil ellendrukkerekkel játszott meccsének eredménye: harminc–nulla.

(P. Mobil a Fradi-pályán, DVD, GrundRecords, 2019)